

L'empresa valenciana Caballo de Troya és tot un referent en les arts plàstiques aplicades al sector de l'oci, del turisme i de l'espectacle. Creada el 1992 per deu socis artesans de la Ciutat Fallera, ha evolucionat del cartó pedra de les falles cap a treballs artístics de gran envergadura, com ara parcs temàtics, escenografies o grans esdeveniments culturals.

D'artesans a empresaris

La progressiva importància que ha anat adquirint el sector de l'oci en els darrers anys –capitalitzada sobretot per la dèria dels parcs temàtics– ha fomentat la creació d'un bon grapat d'empreses que es dediquen a proveir de tot tipus de serveis aquest sector cada vegada més rendible. El món de les arts plàstiques ha estat segurament un dels més beneficiats en tot aquest *boom* de la diversió, i l'empresa valenciana Caballo de Troya n'és un bon exemple. Fundada el 1992, aquesta empresa es va crear precisament amb l'objectiu d'unificar els esforços d'un grup de tallers d'artesans de la Ciutat Fallera de València per poder afrontar treballs d'una major envergadura com ara parcs temàtics, decorats per a pel·lícules, escenografies per a espectacles teatrals, exposicions, festivals, etc.

Abans de la creació de Caballo de Troya, aquests projectes es realitzaven a través de la col·laboració dels diferents tallers d'artesans fallers. Però calia constituir una estructura comercial real per fer front a la competitivitat del mercat. Així, el 1992 un grup de deu tallers es van constituir en socis del que ara és Caballo de Troya, una empresa que ha realit-

zat des de la tematització exterior –decoració i revestiment d'edificis a la manera, per exemple, d'un Partenó o d'una Alhambra– de tres àrees de Terra Mítica, juntament amb les escultures que es reparteixen per tot el parc fins a les carrosses de la inauguració dels mundials de futbol dels Estats Units (1994), la “gamba” de Mariscal que es troba al Moll de la Fusta de Barcelona o el decorat per a la gala de l'elecció de la reina del Carnaval de Tenerife d'enguany.

A hores d'ara, els quaranta artesans de Caballo de Troya ultimem els detalls de les escultures que formaran part del parc temàtic que la Warner Bros inaugurarà a Madrid a principi d'abril. En aquest parc, Caballo de Troya ha realitzat la tematització exterior de la reproducció de tots els estudis que la Warner té a Los Angeles i les escultures i les cases de tots els personatges de la Warner, des de Duffy Duck (el Pato Lucas) fins a Bugs Bunny, Tweety (Piolín) o el Coiot.

I és que, lluny del que puga semblar, els tallers de la Ciutat Fallera no només es dediquen a elaborar els monuments fallers que cada mes de març envaeixen els carrers de València. “Amb una falla per any no podríem sobreviure”, assegura Manuel Martín Huguet, gerent de Caballo de Troya i propietari d'un dels tallers de la Ciutat Fallera. “De fet, el treball real de construir una falla suposa el 10% del temps total. La resta, depenent de l'especialitat de cada taller, es dedica a elaborar estands de fires, a treballs de fusteria, de modelatge d'escultures, etc”, afegeix.

L'empresa, que va començar amb una facturació anual de 0,3 milions d'euros, ha assolit una mitjana d'1,8 milions d'euros. “Aquests són més o menys els números que volem –assenyala Martín–. De moment, no ens interessa acceptar més feina perquè per a nosaltres és més important la qualitat que oferim en els nostres treballs que la quantitat. De tota manera, la intenció és anar creixent, a poc a poc.”

Hotels a la carta. De fet, de feina, no en falta. A banda dels parcs temàtics –que arriben a gastar-se 12 milions d'euros en tematitzacions–, un dels mer-

PAFA GIL

UN BUGS BUNNY AMB SABOR VALENCIÀ

Un dels darrers treballs de Caballo de Troya ha estat la tematització exterior i la realització d'escultures per al parc temàtic que la Warner Bros té previst inaugurar a Madrid a principi d'abril. L'empresa valenciana ha decorat les àrees dedicades als grans estudis que la multinacional té a Los Angeles i ha reproduït els personatges més representatius de la Warner, com ara Bugs Bunny, Duffy Duck (el Pato Lucas), Tweety (Piolín) o el Coiot.

La dels parcs temàtics és una de les sortides més rendibles per a empreses com Caballo de Troya, tot i que també s'ha posat molt de moda la tematització de les façanes i sobretot de les piscines dels grans complexos hotelers a l'estil del Partenó o d'unes termes romanes.

cats amb més futur per a aquest sector de les arts plàstiques és sense dubte el de l'hostaleria. Els complexos hotelers de la Costa Blanca i de la Costa del Sol aposten cada dia més per la tematització de les seues instal·lacions. És a dir, per convertir les seues façanes en partenons de marbre; les piscines, en termes romanes amb cascades incloses, i els halls, en salons al més pur estil àrab. Tot, depenent dels gustos de cada empresari... I dels seus clients.

Aquesta onada tematitzadora –de fet, diuen que els complexos de luxe de les zones més turístiques de l'estat apostaran a la llarga per la decoració de les seues instal·lacions–, com també la creixent demanda en els sectors del cinema, de les arts escèniques i del món de l'espectacle, obligarà Caballo de Troya a replantejar-se la incorporació de més tallers. “La nostra intenció –precisa el gerent– és fer una ampliació de socis artesans, però sobretot el que volem és incorporar empreses que ens aporten facetes que ara per ara no tenim cobertes. És a dir, empreses d'obra civil, d'il·luminació, d'efectes especials... Avui dia el client prefereix tractar només amb una sola empresa que li proporcione tots els serveis. Es el que demana el mercat.”

Després del parc de la Warner, Caballo de Troya té previstos molts projectes més relacionats amb el sector de l'oci:

“Ara per ara estem pendents que ens donen la llicència per començar a treballar amb un parc temàtic a Lisboa i al mateix temps temptegem un altre parc a Toledo i ens han avisat per fer algunes coses per al complex Mundo Ilusión de Castelló. Aquestes instal·lacions ja són més xicotetes, perquè la quota de parcs temàtics a l'estat espanyol a l'estil de Port Aventura o Terra Mítica està més que coberta.”

El creixement econòmic que ha assolit aquesta empresa en els darrers anys li va valer l'any passat el Premi Nova a la Innovació, que atorga la Generalitat Valenciana en reconeixement sobretot a la tasca de reciclatge dels artesans fallers en l'aplicació dels nous materials. I és que la tècnica del cartó pedra que s'ha utilitzat històricament en el món de les falles –i que encara s'utilitza– ha donat pas a materials com el suro blanc i, en el cas de les tècniques per a la tematització, el poliestirè i la fibra de vidre.

Tot plegat, una gran evolució, la que ha experimentat un sector tan tradicional com el de l'artesanía fallera, i que té en Caballo de Troya tot un referent sobretot “perquè –com diu el seu gestor– es pot trobar una gran quantitat d'artesans [més de 60 tallers només a la Ciutat Fallera] concentrats en un mateix espai. I tot, gràcies a la cultura de les falles”.

Rosanna Melià